

eksempel på, hvor dansk lovgivning faktisk diskriminerer imellem statsborgere. Sådan tror jeg at hr. Kamal Qureshis ordvalg ville være.

Så sig ikke, at vi ikke laver differentierede love, selv om folk er fyldt 18 år. 18 år er ikke et heligt år i dansk lovgivning. Det er det ikke engang i forhold til grundloven; det er det i forhold til valgetten.

(Kort bemærkning).

Kamal Qureshi (SF):

Jamen det er jo helt tydeligt, at 18 år ikke er et særligt mærke eller en særlig milepæl for Socialdemokraterne. Det er det for SF. Og i forhold til de sociale ydelser og alt muligt andet er det en anden dagsorden. Det handler jo ikke om statsborgerrettigheder. Det handler om, at der er nogle kontraktlige forhold, og det handler om nogle overenskomster. Det handler ikke om statsborgerrettigheder. Nej, for statsborgerrettigheder handler om at kunne vende hjem til sit eget land med sin ægtefælle bl.a. og f.eks. om værnepligten og lignende, som ministeren selv har anført af forpligtelser.

Ja, 18 år er vigtigt. Jeg mener, det er centralt, fordi det er der, man er myndig; det er der, man har valgret; det er der, man er valgbar.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Udvalget for Udlændinge og Integrationspolitik. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 19: Forslag til lov om sektorforskningsinstitutioner.

Af videnskabsministeren (Helge Sander).
(Fremsat 8/10 2003).

Sammen med denne sag foretoges:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 14: Forslag til lov om ændring af lov om Kort- og Matrikelstyrelsen. (Udskillelse af sektorforskningsaktiviteterne).

Af miljøministeren (Hans Christian Schmidt).
(Fremsat 8/10 2003).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Jeg skal meddele, at videnskabsministeren er fungerende miljøminister.

Forhandling

Christian Lund Jepsen (V):

Det kan jo ikke helt overraske nogen, at Venstre kan støtte dette lovforslag. Vi glæder os over, at vi med lovforslaget styrker sektorforskningens uafhængighed, at lovforslaget skaber nogle gode rammer omkring sektorforskning bl.a. ved at indeholde en egentlig formålsparagraf for sektorforskningsinstitutionernes virke.

Vi lægger megen vægt på forskningens betydning for det danske samfund. Derfor har regeringen jo også taget en række initiativer for at styrke forskningen. Ikke mindst sektorforskningen er også for mig vigtig, også for de beslutninger, vi træffer i det politiske arbejde. På en række områder har vi brug for sektorforskning, f.eks. inden for sundhed, trafik og miljø.

Sektorforskningen fortjener den opmærksomhed, som lovforslaget er udtryk for. Sektorforskningen er vigtig, og for mig er sektorforskning faktisk lige så vigtig som anden forskning, også den, der f.eks. foregår på universiteterne.

Lovforslaget bygger jo på de principper, som blev beskrevet i målsætning og principper for sektorforskningen, bl.a. at sektorforskningen skal være uafhængig og troværdig; at den skal være af høj kvalitet, også på et internationalt niveau; at man skal fokusere på de kerneområder, som sektorforskningen står for; at man skal få evalueret sektorforskningen løbende og uafhængigt; at institutionerne skal have en passende størrelse; at sektorforskningens kompetencer også formidles videre til de videregående uddannelser.

Jeg synes ikke mindst, det er vigtigt, at der også lægges op til en bedre sammenhæng og mobilitet mellem universiteter, erhvervsliv og sektorforskning, bl.a. gennem deltagelse i uni-

versitetsuddannelserne, hvor det findes relevant.

Jeg synes også, det er glædeligt, at der er nogle regler om bestyrelsessammensætning, som styrker institutionernes uafhængighed, bl.a. ved at bestyrelsens medlemmer kommer udefra og er uafhængige af ressortministeren. Ministeriet køber opgaverne, men har ikke indflydelse i det daglige på den forskning, der udføres.

Endvidere finder jeg da også, det er tilfredsstillende, at Det Strategiske Forskningsråd på nogle felter får en rolle at spille i forhold til sektorforskning, bl.a. når det skal høres om institutionernes vedtægter og udtale sig om evalueringer og i øvrigt sikre konkurrence om de programmer, der er.

Vi glæder os til udvalgsarbejdet. Jeg håber, vi får et konstruktivt arbejde, så vi kan få en rigtig god sektorlov.

Jeg skal meddele fra Det Konservative Folkeparti, at de også støtter dette lovforslag.

Kl. 20.25

Med hensyn til L 14, udskillelse af sektorforskningsaktiviteterne fra Kort- og Matrikelstyrelsen, finder Venstre, at det er en helt naturlig forlængelse af det lovforslag, som jeg lige omtalte før, og at vi derfor kan støtte det.

Den seismiske tjeneste og den seismologiske forskning placeres så hos Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelser, så snart det er muligt. Og så ser jeg da frem til, at den geodætiske sektorforskning finder en ny havn inden ret længe.

Også for dette lovforslags vedkommende skal jeg meddele, at Det Konservative Folkeparti også kan støtte dette.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Lene Jensen som ordfører.

Lene Jensen (S):

I dag behandler vi lovgrundlaget for sektorforskningen, men inden jeg vender mig til selve lovforslaget, vil jeg gerne knytte et par kommentarer til sektorforskningen som disciplin betragtet.

Sektorforskningen har en række særlige opgaver i det forskningspolitiske landskab. Det handler ikke mindst om at opretholde og udvikle samfundets videnberedskab, og vigtigheden heraf kan vel næppe overvurderes i vores komplekse og videnintensive nu- og fremtid.

Helt konkret udfører man på de i øvrigt meget forskellige sektorforskningsinstitutio-

ner dels målrettet forskning, dels en række myndigheds- og beredskabsopgaver, der bl.a. har til formål at kvalificere den politiske beslutningsproces.

Men hvad er det så, regeringen egentlig vil med sektorforskningen? Ja, af regeringsgrundlaget fremgår, at man ønsker en overflytning af midlerne fra sektorforskningen til den fri forskning.

Ser man på bevillingerne til en række sektorforskningsinstitutioner, så forsvinder der i sandhed store midler fra sektorforskningen. Alene på de tre institutioner, der handler om miljø, nemlig DMU, om geologi, nemlig GEUS, og om jordbrugsforskning, DJF, er der siden regeringens tiltrædelse gennemtvunget besparelser i størrelsesordenen 20 pct. Og skal man tro budgetoverslagsårene, ja, så fortsætter nedskæringerne.

Den systematiske udhulning af sektorforskningen har ikke Socialdemokratiets støtte. Vi mener, at der er stor brug for sektorforskningen. Konkurrence om forskningsmidlerne er en god ting, men det kræver altså stabile basisbevillinger på et vist niveau at udøve alle de her ting: myndighedsopgaverne, udviklingsarbejdet, at formidle viden og rådgive og meget mere – for slet ikke at tale om selve forskningen. Og sektorforskningen har en særlig rolle at varetage, som hverken kan eller skal klares på universiteterne eller i private konsulentfirmaer.

Nedskæringspolitikken er ødelæggende for forskningsmiljøerne og stemmer i øvrigt overhovedet ikke overens med regeringens påståede hensigter om at sikre forskningen stabile rammer.

Jeg synes egentlig, at vi burde have en helt grundlæggende debat om sektorforskningens rolle og formål, før vi begynder at lave en ny lovgivning for den. Det er ikke helt gjort med bare at forfatte den formålsparagraf, der er i den lovgivning, vi så behandler i dag.

Hvis jeg så vender mig til det her lovforslag, ja, så ser vi, at formålet med lovgivningen bl.a. er at sikre institutionernes uafhængighed og styrke kvaliteten, bl.a. gennem et samspil med Det Strategiske Forskningsråd. Også et øget samarbejde om undervisning mellem universiteter og sektorforskningen er en selvstændig pointe.

Alle de der hensigter er gode, de er noble, og de har Socialdemokratiets støtte. Det store spørgsmål er så bare, om det fremsatte lovforslag så rent faktisk giver de bedst mulige rammer for at realisere alle de her gode hensigter.

Jeg må sige, at der er en række forhold i lovfor-
slaget, som ikke helt er til at gennemskue i sin
nuværende form, og jeg vil allerede nu annoncere,
at vi i udvalgsbehandlingen vil prøve at opnå
en afklaring omkring en række punkter.

For det første uafhængigheden. Det er en god
ting at sikre bestyrelsernes uafhængighed. Ikke
fordi der i dag er enormt store problemer, men
fordi alene mistanken om manglende uafhæn-
gighed kan være med til at miskreditere forsker-
ne, og det er ærlig talt synd og skam. Vi vil inter-
ressere os for, hvordan kontakten til det relevan-
te ministerium sikres, og for, at der så også er
tale om uafhængighed af ministeren. Og her
tænker jeg specielt på de instruktionsbeføjelser
for ministeren, der fremgår af lovforslaget. Det
skal klargøres, hvad det er for nogle kompeten-
cer, der i øvrigt skal være til stede i bestyrelsen.

For det andet: Det Strategiske Forskningsråd
og dets rolle. Det Strategiske Forskningsråd er jo
en nyskabelse, og som sådan skal det her råd
finde sin plads også i forhold til sektorforskning-
en. Det er der ikke noget underligt i. Men jeg
tror, der er god grund til yderligere at belyse og
diskutere, hvad det så er for en rolle, det her
strategiske forskningsråd skal have, og jeg er alt-
så ikke helt overbevist om, at man i lovforslaget
har fundet den helt rigtige cocktail. I virkelighe-
den er det jo også en diskussion om, hvordan
Det Strategiske Forskningsråds anatomi skal ud-
vikle sig, nu hvor vi har fået det – jo i øvrigt ba-
seret på en meget bred politisk aftale i Folketin-
get, jeg tror søreme, at samtlige partier står bag.

Kl. 20.30

Så er der for det tredje samarbejdet mellem
universiteterne og sektorforskningen om ud-
dannelse. Der er allerede ganske meget samar-
bejde, og jeg tror, det er svært at opdyrke men-
nesker i det forskningspolitiske miljø, som sy-
nes, det er en dårlig idé. De fleste synes, det er
en god idé, og er også enige i, at der skal mere
samarbejde både mellem universiteterne og sek-
torforskningen, og i øvrigt når det handler om
uddannelse af morgendagens kloge hoveder.

Men det kræver altså, at der er nogle spille-
regler, at der en aftale eller på anden måde nogle
spilleregler, og de er ikke formuleret. Den pro-
blemstilling bliver vi nødt til at gøre ganske me-
get ud af, før der laves lovgivning på området;
det er i hvert fald vores holdning.

Så er der også en række andre spørgsmål, der
trænger sig på, f.eks. forholdet til de sektorforsk-
ningsinstitutioner, der har med Færøerne og
Grønland at gøre.

Det vil så blive den samlede besvarelse og en
afklaring af alle de her lidt løse ender, som jeg
synes, der er i lovforslaget, der kommer til at af-
gøre Socialdemokratiets stillingtagen. Vi agter at
deltage både vældig ivrigt og også konstruktivt i
udvalgsbehandlingen, og jeg tror sådan set, der
bliver nok at lave.

Vi behandler så også L 14 om ændring af
Kort- og Matrikelstyrelsen, hvor man jo ønsker
at udskille de her egentlige forskningsaktiviteter
på det seismologiske og det geodætiske område.
Jeg er ikke helt sikker på, hvorfor det er en abso-
lut nødvendighed, at de her to forslag skal be-
handles under ét. Der er sådan set en række for-
hold, der gør, at man meget vel kunne have be-
handlet dem hver for sig.

Jeg kan huske fra gennemgangen af sektor-
forskningen fra Danmarks Forskningsråd i maj
måned, at der faktisk fra KMS selv var nogle
kommentarer specielt om den geodætiske forsk-
ning, hvor vi aldrig rigtig har haft lejlighed til at
diskutere, om det nu også er super smart at fjer-
ne den del. Det kan godt være, det er det, og det
kan også godt være, at det er det helt rigtige at
gøre, men jeg synes, det kræver lidt mere debat
end bare sådan en lille følgeting i enden af en re-
lativt stor sektorforskningslovgivning.

Jeg må sige, at jeg med søgende blik har kig-
get ned over det lovforberedende materiale, der
har været til rådighed, og jeg har altså haft me-
get svært ved at finde ting, der kunne belyse,
hvad der er sket siden sektorforskningsgennem-
gangen i maj og til, at det her forslag bliver
fremsat. Jeg har forstået, at man gennem Bolig-
udvalget har stillet nogle spørgsmål, som bl.a.
skal være med til at belyse det her. Jeg synes ik-
ke, det er tilfredsstillende, at det rent faktisk er
nødvendigt. Det ville være nyttigt, om der lå et
lidt mere solidt beslutningsgrundlag, før vi ser
tingene her i Folketingssalen og forventes at
tage stilling til dem.

Så jeg må sige, at her bliver det også den vide-
re lovbehandling, der kommer til at afgøre, om
vi rejser os op og klapper af det her. Det er jo
ikke så omfattende som resten af sektorforsk-
ningslovgivningen, men under alle omstændig-
heder er det i hvert fald vigtigt, at vi har fuld-
stændig styr på, hvad vi beslutter os for, når den
tid kommer.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Jesper Langballe som ordfører.

Jesper Langballe (DF):

Meget, meget kort vil jeg sige, at vi er positive over for den fremsatte og – som jeg mest ser det – praktiske effektivisering og forenkling af sektorforskningens struktur, som jo samtidig skulle medføre en form for kvalitetssikring, ikke mindst igennem den uafhængighed af ressortministerierne, som der er lagt op til ved oprettelsen af bestyrelser for den enkelte institution og kontrakter på de opgaver, der udføres for ministerierne. Samtidig ser det ud, som om der her ved er udviklet et redskab til at bygge bro mellem offentlig og privat forskning.

Det betyder selvfølgelig ikke, at der er tale om uafhængig forskning i egentlig forstand, og det skal der jo heller ikke være; rigets ministerier – og Folketinget – skal jo have en loyal videnskabelig rådgivning til sin rådighed, ligesom en teknologisk avanceret industrivirksomhed skal have videnskabelige medarbejdere, der kan give intern rådgivning i forbindelse med f.eks. produktudvikling.

Men også i en industrivirksomhed skal kvaliteten jo sikres igennem et, kan man sige, halvt armslængdeprincip, så den videnskabelige medarbejder ikke modtager diktat fra firmaets ledelse med hensyn til, hvilke resultater han skal nå frem til. Derfor er det jo relevant, at der i loven står, at den videnskabelige etik skal værnes.

Kl. 20.35

Når loven lægger op til, at sektorforskningens kompetencer skal udnyttes af universiteterne, skal man selvfølgelig være opmærksom på, at sektorforskning og universitetsforskning er to forskellige ting, at sektorforskningen under alle omstændigheder forfølger nogle strategiske mål, ikke bestemte resultater, men forfølger nogle strategiske mål, som i hvert fald den del af universitetsforskningen, der hedder grundforskning, ikke forfølger.

Til sidst med hensyn til Kort- og Matrikelstyrelse: Vi er positive over for, at den seismiske tjeneste og den seismologiske sektorforskning eventuelt bliver overført til Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelser eller til et dansk rumcenter.

Vi er som sagt positivt indstillet over for ministerens forslag.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Anne Grete Holmsgaard som ordfører.

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Det lovforslag, der er fremsat om sektorforskningen, er jo et forslag, der har været undervejs længe. Det er vel, hvad man kan betegne som en vanskelig fødsel. Set med vores øjne er det også et barn, som ikke har været ammet længe nok og derfor bør ammes lidt mere, inden det kommer videre i lovmøllen.

Hvis man ser på formålet, lyder det jo positivt nok, at man skal give mulighed for at kunne have en høj kvalitet i sektorforskningen, at man skal give mulighed for uafhængighed af ministeren – her kan jeg ikke lade være med at skele ned til miljøministeren, for han jo er den, der senest har forbrudt sig mod armslængdeprincippet, da han i foråret gav DMU mundkurv på i en lille sag, der handlede om, at Folketingets Miljøudvalg meget gerne ville holde en minihøring, en lukket minihøring, men det fik DMU ikke lov til at medvirke i.

Så synes jeg i øvrigt, at det er udmærket, at der også tales om forskningsledelse.

Sagen er bare, når man går forslaget igennem, at det er, som om det smuldrer mellem fingrene på en; man kan ikke rigtig finde ud af, om vi opnår det, der angiveligt er formålet. Det vil jeg godt knytte nogle kommentarer til, uden at jeg dermed vil sige, at jeg når ud i alle hjørner.

Hvis jeg først tager formålet, så synes jeg, at det er blevet formuleret meget bredt, og lidt afhængigt af, hvordan man vil fortolke det, kan man faktisk betragte formålet som et spørgsmål om, at det er en slags universiteter. Det er faktisk det, der startes med, nemlig at en sektorforskningsinstitution har til formål at drive forskning indtil højeste internationale niveau. Det er jo typisk den formulering, man giver et universitet.

Når man så gennemgår det, kan man også, hvis man ønsker at fortolke det sådan, se det som en slags udviklingsorganisation. Eller man kan se det som det, der traditionelt har været baggrunden for og formålet med sektorforskningen, nemlig institutioner, der skulle være særligt kvalificerede til at rådgive den offentlige sektor, ikke nødvendigvis tilknyttet et bestemt ressortministerium, men til at rådgive den offentlige sektor og til også at påtage sig en række myndighedsopgaver.

Sagt med andre ord, så synes jeg, at profilen smuldrer lidt. Vi er i hvert tilfælde meget optaget af, at profilen er klar, sådan at vi ved, hvad der er universiteternes opgave, hvad der er deres profil, hvad der er sektorforskningens opgave, hvad der er dens profil, og hvad der er

GTS'ers og andre udviklingsorganisationers profil. Så det ønsker vi gjort klarere, end det er i det forslag, der ligger på bordet her.

Det næste område er undervisningen. Det er noget, der har været diskuteret gennem mange år, om sektorforskningen ikke burde bidrage noget mere til undervisningen på universitetsniveau. De bidrager i dag på forskeruddannelsesniveau, men ikke – eller i hvert tilfælde meget beskedent – på kandidatniveau. Den lille nød er det ikke rigtig lykkedes at knække i den lange periode, det her har været under opsejling og under håndtering undervejs i diverse udvalg. Jeg synes faktisk, det burde løses, inden man træffer endelig beslutning om loven. Hvad er det egentlig, man ønsker? Hvor meget skal de undervise? Selvfølgelig, det skal foregå efter, kan fint aftales imellem universiteter og sektorforskningsinstitutioner. Men jeg synes ikke, det er rimeligt at gøre det så overfladisk, som det er her.

Kl. 20.40

Så er der spørgsmålet om evalueringer. Al forskning skal jo undervejs evalueres, men vi finder det unødigt stift, at det fremgår af lovforslaget, at her skal der evalueres hvert fjerde år. Det er simpelt hen ikke noget, der hører hjemme i en lovtekst. Der vil være noget, hvor det måske er rimeligt at evaluere hvert fjerde år. Der er måske noget, hvor det er rimeligt hvert tiende år eller hvert ottende år eller hvert andet år. Det kommer jo meget an på, hvad det er for nogle forskningsområder, man har med at gøre. Så det mener vi bør udgå af lovteksten.

Jeg har desuden meget svært ved at se, hvorfor en evaluering skal omkring Det Strategiske Forskningsråd. Jeg har grublet meget over, hvad der er pointen. Så er det jo tydeligt, når man læser det, at Det Strategiske Forskningsråd optræder mange gange undervejs. Det optræder i forbindelse med nedlæggelse af nuværende sektorforskningsinstitutioner eller etablering af nye, det optræder i forbindelse med evalueringerne, det optræder i forbindelse med indstillinger, når der skal udpeges bestyrelsesmedlemmer, og det optræder i forbindelse med vedtægterne.

Ja, undskyld mig, men det kommer til at smage lidt af, at Det Strategiske Forskningsråd nu skal have en række opgaver, i stedet for at vi koncentrerer os om at få sikret, at det får nogle penge, så det overhovedet kan komme i gang med at arbejde. Vi ved jo alle sammen, at det i virkeligheden er der, det halter med Det Strategiske Forskningsråd. Det har stort set ikke fået

nogen midler. Det har fået de midler, som oppositionen har fået vristet ud af regeringen, men ellers har det faktisk ikke fået nogen midler.

Jeg mener ikke, at det nødvendigvis er Det Strategiske Forskningsråd, der er bedst til at varetage de her opgaver. Det med vedtægterne mener jeg sådan set slet ikke, der er nogen, der skal ind og famle ved på denne her måde.

Nedlæggelse eller etablering af institutioner er da meget mere et politisk spørgsmål – hvad er det for en slags institutioner, vi skal have?

Så er der den mere forskningspolitiske rådgivning i forbindelse med udpegning af bestyrelsesmedlemmer, og der synes jeg sådan set, man skulle se bredere på det. Det kunne f.eks. være det koordinationsudvalg, der er en del af aftalen, som består af repræsentanter fra Det Strategiske Forskningsråd, Det Fri Forskningsråd og Danmarks Grundforskningsfond; det vil være langt mere hensigtsmæssigt at høre dem eller bede dem om at indstille. Det kan der sådan set være en rigtig god pointe i.

Så er der uafhængigheden af ressortministerierne. Jeg er meget enig i, at man skal have den uafhængighed – og ikke kun en halv armslængde, som hr. Langballe fremhævede, men en hel armslængde. Nu er tilfældene, hvor ministre har været inde at pålægge sektorforskningsinstitutioner, hvad de måtte, og hvad de ikke måtte, jo ikke begrænset til det tilfælde, jeg nævnte i starten med DMU og den nuværende miljøminister. Det er klart, at det er den slags, man skal undgå. Men så skal det jo ikke stå i lovbemærkningerne. Så skal det stå i selve loven – altså hvor er det, ministeren, lige meget hvilken partifarve han eller hun har, ikke må gå ind, og hvor er det, ministeren har nogle legitime krav på at have indflydelse? Det mener vi bør fremgå tydeligere.

Der er så nogle ting, som i øvrigt undrer mig, og det er, at det i lovforslaget nævnes, at videnskabelige ansættelser *kan* være omfattet af ansættelsesbekendtgørelsen. Jeg mener, det vel må være sådan, at de *er* omfattet af ansættelsesbekendtgørelsen inden for det her område. Men interessant nok står der ikke noget om direktøren. Der står bare, at det er en direktør, der leder det. Men det må vel være sådan, at den direktør skal være forskningsmæssigt kvalificeret, kompetent. Jeg mener, det bør fremgå helt tydeligt, at det her også gælder direktørerne.

I den her sammenhæng vil jeg også godt stille nogle spørgsmål om den del af forslaget, der går på, at man kan kalde sig en sektorforskningsinstitution, hvis man lever op til nogle af de her

krav. Hvad er pointen egentlig med det? Det vil da være langt klarere at sige, at vi har sektorforskningsinstitutioner, og hvis vi har institutioner af den karakter her, så er de omfattet af det. Her lægges der jo indirekte op til, at vi kan have sådan en slags halve sektorforskningsinstitutioner, og det synes jeg ikke virker særlig fornulftigt.

Kl. 20.45

Lige til sidst vil jeg kort nævne to ting. Det ene er noget, der er meget afgørende, nemlig basisbevillingerne. Skal det her fungere, er det afgørende, at sektorforskningsinstitutionerne får tilstrækkelige basisbevillinger, og det kan vi godt være bekymrede for, når vi ser på oversigterne over de kommende år.

Det andet handler om, at vi samtidig med det her behandler en lov om ændring af lov om Kort- og Matrikelstyrelsen, der er et egentligt lovforslag. Men når vi så ser på Forskningscentret for Skov & Landskab og Fødevarøkonomisk Institut, så er der tale om en fusionering, som går fuldstændig uden om lovbehandling. Det virker på os meget underligt, at man kan lave fusioner på det ene område – og det er så ikke noget, der vedkommer Folketinget, til trods for at det sådan set er langt mere omfattende – og på det andet område går man så ind og har egentlig lovgivning om det.

Jeg vil godt med hensyn til den del, der handler om Kort- og Matrikelstyrelsen, forbeholde mig retten til at få nogle spørgsmål nøjere belyst i udvalget, inden vi gør helt klart rede for, hvad vi mener om det forslag, eller man kan sige, det halve forslag, der er lagt op til her, for det står jo sådan set klart, at noget af det ønskes overført til GEUS, men det er uklart, hvor resten skal gå hen.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Margrethe Vestager som ordfører.

Margrethe Vestager (RV):

Det Radikale Venstre er stærkt optaget af, at Danmarks udvikling og fremtid støttes og fremmes af forskning på højeste internationale niveau, og at denne forskning har et omfang, der svarer til det, som EU-landene aftalte i Barcelona. Det er én ting.

En anden sag, som selvfølgelig er fremmede for den første, er, at der i Danmark udføres forskning, der kan understøtte lovgivningsprocessen, styrke myndighedernes varetagelse af deres opgaver, sikre et beredskab til krisesituati-

oner og lignende afgørende opgaver, som man ikke kan forvente løst andre steder end i sektorforskningen.

Det er derfor afgørende, når der laves en helt ny lov for sektorforskningen, at der bliver klare linjer mellem sektorforskningen og andre institutioner, der forsker. Spørgsmålene vedrører den klare definition af, hvad en sektorforskningsinstitution er, hvordan den styres, og hvad den laver; faktisk hele den forespørgsel, som fru Lene Jensen de facto bad om i sin ordførertale.

Først og fremmest burde forslaget være mere præcist i forhold til, hvad sektorforskning er, for det er meget afgørende, at sektorforskningen fastholdes som noget særligt, som noget andet end et stærkt specialiseret miniuniversitet på den ene side eller et konsulentfirma på den anden side.

Sektorforskningens primære berettigelse er at sikre det højt kvalificerede grundlag for lovgivning og myndighedsudøvelse; at der kan forskes inden for den relevante ressort.

Den forskning, der gennemføres i lyset af dette, kan afkaste en lang række vigtige positive sideeffekter i form af udvikling, uddannelse, formidling osv., men det er meget afgørende at holde fokus i forhold til, hvad vi har med at gøre, og det betyder, at vi meget gerne ser formålsparagraffen drøftet, på nogle punkter uddybet, på andre punkter fokuseret.

Dernæst i forhold til styringen af sektorforskningen: Det er godt, at uafhængigheden af vedkommende minister slås fast, og at videnskabstikken nævnes. Men det er dog først i bemærkningerne, at det klart fremgår, at der er forskellige niveauer, idet institutionerne i nogle sammenhænge vil agere efter ministerens instruktionsbeføjelser og at forskningsfeltet m.v. jo fastlægges i en resultatkontrakt. Det, som er afgørende, er, at ministeren ikke har beføjelser i forhold til forskningens resultat og offentliggørelsen af disse resultater. Noget af det kunne af praktiske hensyn og for klarhedens skyld godt stå direkte i lovteksten.

Det er balancen mellem det at være en sektorforskningsinstitution, og at forskningen er uafhængig, der også henleder opmærksomheden på bestyrelsens sammensætning.

Det er givet nødvendigt, at bestyrelsen ikke oplever sig forpligtet i forhold til ministerens person, det er jo selvindlysende, men det er også afgørende at sikre, at bestyrelsen varetager institutionens opgaver i forhold til den faglige profil og det faglige felt, som er institutionens eks-

stensberettigelse. Og det kan godt med den forelåede bestyrelsessammensætning virke, som om bestyrelsen vil kunne trække institutionen væk fra den sektor, som institutionen faktisk er sat i verden til at betjene, og det synes vi er et problem.

Kl. 20.50

Det har længe været god latin at tale for, at sektorforskningen skulle yde et bidrag til uddannelsesopgaven. Det fremgår dog ikke lysende klart af forslaget, på hvilken måde dette skal foregå, eller hvilke kvalitetskrav et universitet kan stille til undervisning, vejledning, bedømmelse osv., og det forekommer alt for løst, at det blot henvises til at blive løst via en ministerbeføjelse.

En række andre spørgsmål kunne rejses her. Afgørende er det dog, at vi får fuldt overblik over lovforslagets konkrete virkninger for de eksisterende forskningsinstitutioner. Hvor store midler er egentlig basismidler? Hvor store midler skal i åben konkurrence? Hvordan sikres det, at der i en konkurrencemodell er forskning nok – hvis man kan sige det på den måde – til at varetage den opgave, det er at støtte myndighedsudøvelsen? Det er spørgsmål, som der står meget store spørgsmålstegn efter, når man har læst lovforslaget og bemærkningerne.

Jeg forventer, at vi fra radikal side vil kunne støtte forslaget efter en positiv og åben proces, sådan som ministeren plejer at tilrettelægge den i forbindelse med et forslags behandling, både i udvalget og givetvis også i egentlige forhandlingsmøder.

Vi vil meget gerne kunne støtte forslagene, når der er svaret på de stillede spørgsmål, og vi håber også, der er åbenhed i forhold til de ændringer, som også andre ordførere har efterspurgt i forbindelse med førstebehandlingen. Vi ser således frem til udvalgsarbejdet.

Vi ser også frem til svarene på de spørgsmål, som fru Anne Grete Holmsgaard varslede at stille i forhold til L 14, som også behandles her. Vi er positivt indstillet, men vil lade vores endelige stillingtagen afhænge af svarene på disse spørgsmål.

Videnskabsministeren (Helge Sander):

Først og fremmest tak for de faldne bemærkninger, både de særdeles positive og så de lidt kritiske. Der blev stillet en række spørgsmål, som jeg til en begyndelse meget gerne vil bekræfte, at vi selvfølgelig skal gøre vores allerbedste for at bevare.

Der var kommentarer til stort set samtlige de områder, der er nævnt i forslaget. En del af de ting, der blev berørt, vil det jo selvfølgelig være mest passende at drøfte i udvalget, men – for at følge op på fru Margrethe Vestagers sidste bemærkning – jeg vil også tro, at det kunne være en meget god idé, at vi tager en drøftelse, som vi har haft tradition for i forbindelse med andre loviniciativer på dette ministerområde.

Men et par ting har jeg dog lyst til lige at knytte et par kommentarer til. Hvis jeg skal starte med økonomien og ikke mindst i relation til, hvilket niveau vi skal ligge på i forhold til sektorforskningen, så vil jeg gerne allerførst sige, at nu skal vi være opmærksomme på, at det lovforslag, vi behandler her, jo først er beregnet til at træde i kraft den 1. januar 2005. Det vil sige, at vi jo altså har en runde mere med finansloven næste år, hvor vi – i hvert fald sådan som det er lagt op til fra regeringens side efter anmodning fra universiteter og forskningsmiljøerne i det hele taget – har placeret pengene på en sådan måde, at vi har fået et niveau, der nu er ens i finanslovens første år og de tre overslagsår.

Derfor vil der næste år være mulighed for, at vi kan drøfte, hvordan de midler, der er afsat i 2005 indtil videre, skal fordeles. Netop når vi ser på sektorforskningen med den ændring, der allerede er sket i forhold til tidligere, nemlig den reducering, der er sket, bl.a. ved fusioner, hvor vi er kommet fra 25 og ned på 17, så er det jo svært at sammenligne økonomien direkte, da det jo er svært sammenligneligt alene på grund af antallet.

Netop på grund af de store ændringer, også inden for sektorforskningen, tillader jeg mig at betragte økonomien samlet set. Det vil sige, som det fremgår af dette års finanslovsforslag, at så er der ca. 9,5 mia. kr. i de 4 kommende år.

Kl. 20.55

Så bliver det et spørgsmål om, hvordan vi skal fordele dem, men jeg synes ikke, det er rimeligt, når fru Lene Jensen bruger udtrykket nedskæringspolitikken. Som sagt er det svært at gå ind og fokusere alene på et område som det, vi har til behandling her i aften, sektorforskningen, i lyset af de ændringer, der allerede er iværksat, og dem, der venter forude. Derfor synes jeg, at udgangspunktet må være, at vi har den der meget konstante bevilling hen over årene, som vi så må forhandle, når vi skal tage stilling til de enkelte finanslove.

Fru Lene Jensen, fru Margrethe Vestager og også fru Anne Grete Holmsgaard var inde på

bestyrelserne. Den uafhængighed, som blev nævnt af de tre ordførere, er vi jo meget enige om, den har vi jo pointeret under hele forløbet; det har ganske rigtigt været et langt forløb, fordi alle er blevet hørt flere gange, og der har været meget indgående drøftelser både internt og eksternt, men her har det i hvert fald været et meget stærkt ønske, at det blev understreget så kraftigt som muligt.

Hvis det er således, at man fra Folketingets side ikke mener, det er sket tilstrækkelig stærkt, er jeg meget parat til at drøfte det nærmere. Jeg synes bare, vi har forsøgt at gøre det så uafhængigt og alligevel relevant som overhovedet muligt.

Jeg må sige til fru Lene Jensen, at hvis det er således, at den her model er så umulig, som jeg synes, det blev fremstillet i ordførertalen, så kan jeg slet ikke forstå, hvordan Socialdemokratiet har kunnet leve med den hidtidige model, for her er der dog trods alt sket ganske betragtelige forbedringer.

For så vidt angår instruktionsbeføjelser, er det ikke et ønske, som jeg har understreget, eller noget, som jeg har ønsket skulle stå så stærkt i loven, men det er simpelt hen et argument, der er kommet fra juristerne, både fra Justitsministeriet og også fra vores ... hvad hedder det nu ... det må komme som et svar på et skriftligt spørgsmål ... altså den jurist, som vi altid konsulterer i regeringen, og der har simpelt hen været et meget kraftigt ønske om, at det blev formuleret, som det er sket i loven her, så det er alene af juridiske grunde.

Så nævnte fru Margrethe Vestager noget om formålsparagraffen. Det vil jeg også utrolig gerne drøfte, men også her vil jeg sige, at det jo har været genstand for mange drøftelser med de implicerede at få det gjort så præcist som muligt, og som jeg ved at fru Margrethe Vestager var opmærksom på, startede vi jo med de ti principper, som jeg forelagde i et møde, hvor man – sådan som jeg husker det – sagde, at man ikke umiddelbart havde nogen bemærkninger til det, men ventede spændt på, hvordan det blev udformet i lovtæksten.

Det er så det, vi har gjort vores ypperste for at leve op til her, men også det vil jeg meget, meget gerne drøfte, for det er klart, at når vi laver den her øvelse, handler det om, at vi får det gjort så præcist som overhovedet muligt. Nu brugte fru Anne Grete Holmsgaard udtrykket, at det har været længe undervejs, men at der skal ammes lidt mere. Jeg vil også meget gerne være med til

at amme, og det har vi også tiden til, eftersom loven først skal træde i kraft den 1. januar 2005. Men det ændrer ikke ved, at jeg føler, at vi nu har ramt nogenlunde det, der har været målsætningen, nemlig en forholdsvis kraftig præcisering af formålet, og så har vi sat ord på de ting, som er centrale for at leve op til de ti formål, som vi jo nu har kendt gennem nogen tid.

Så var fru Anne Grete Holmsgaard også inde på basisbevillinger og i det hele taget den samlede bevilling til forskningsområdet. Der vil jeg sige, at det selvfølgelig er noget, der handler om finansloven og alt andet end det, vi har til behandling her i dag, selv om det selvfølgelig er afgørende for, at vi får valuta også for sektorforskningsinstitutionernes arbejde.

Men jeg vil endnu en gang understrege, at vi her taler om en lov, som altså først træder i kraft om godt et år, og at vi inden da har i hvert fald endnu en finanslovforhandling næste år, hvor jeg håber, der bliver en del midler, som vi kan forhandle igen så bredt, som vi gjorde det sidste gang, da der var forskningsmidler, der skulle fordeles.

Kl. 21.00

Til sidst vil jeg gerne lige sige to ord om samarbejdet med universiteterne og uddannelsessiden, som bl.a. fru Margrethe Vestager var inde på. Det har jo vist sig, at i hvert fald nok en del er blevet overrasket over, at der allerede er så meget samarbejde, som der rent faktisk er.

Goldschmidtudvalget har anvist en lang række muligheder, og det, der er lagt op til i lovforslaget, er, at vi videreudvikler det, der ligger til grund for udvalgets betænkning. Hvordan og hvorledes vi skal præcisere de ting, skønner jeg, at jeg bedst kan se, når vi efterhånden kommer i gang og ser, hvordan tingene fungerer. Som udgangspunkt har jeg konstateret, at der er en meget stor vilje både på afsenderside og modtager-side, og som sagt har det vist sig, at der allerede på nuværende tidspunkt er et ganske bredt samarbejde.

Som sagt var der langt flere emner, der blev berørt i ordførerindlæggene, og derfor skal jeg kun sige, at også jeg ser frem til udvalgsarbejdet og de møder, vi måtte få om forslaget, og selv om der var nogen reservation hos et par af ordførerne, så lyttede jeg mig frem til, at det ikke var så langt fra det, som man kan sige er de overordnede mål – i hvert fald ikke længere væk fra den virkelighed, som jeg ser det her forslag i – end at vi burde kunne nå til enighed og få et godt slutprodukt ud af det. Det skal i hvert fald

ikke skorte på Videnskabsministeriets medvirken.

Formanden:

Kan det tænkes, at der skal stå Kammeradvokaten, hvor der nu er prikker i referatet?

(Kort bemærkning).

Lene Jensen (S):

Jeg vil bare lige kvittere for to ting.

Jeg er sådan set glad for, at ministeren er åben over for også at snakke økonomi. Jeg synes måske, det er lige lovlig flot at sige, at det er lidt svært at sammenligne, når jeg nu fremdrager den kendsgerning, at der forsvinder midler fra sektorforskningen.

Jeg henholder mig nemlig til et lille lækkert notat fra ministeren selv som opfølgning på den tekniske gennemgang af finanslovparagraffen på vores område. Det er sådan set deraf, at det fremgår, at der fra 2002 til 2004 forsvinder 18 pct., og skuer man frem til 2007, er det 27 pct. Det tror jeg søreme ikke at man kan forklare med, at der er byttet lidt om på tingene.

Når man dertil lægger, at regeringen rent faktisk i sit eget regeringsgrundlag ønsker, at der bliver fjernet midler fra sektorforskningen for at give dem til noget andet forskning, synes jeg, det er en reel diskussion.

(Kort bemærkning).

Videnskabsministeren (Helge Sander):

Nu er det lige før, at fru Lene Jensen svarede for mig, for det er jo ikke nogen hemmelighed, at der lige fra regeringens første dag har været tale om en klar prioritering i forhold til de forskningsmidler, som vi anvender, til fordel for fri forskning. Det er ganske rigtigt.

Når jeg alligevel protesterer imod det regnestykke, som fru Lene Jensen laver – jeg har også set, at andre har lavet det – er det jo, fordi det er svært at sammenligne, fordi vi for det første på nuværende tidspunkt er gået ned fra 25 sektorforskningsinstitutioner til 17. Dernæst kan vi jo ikke vide, hvor mange midler der går til det her område, eftersom disse områder selvfølgelig også har ret til på lige vilkår med universiteterne i fri konkurrence at søge midler fra forskningsrådssystemet.

Da fru Lene Jensen har været med til i de aftaler, vi har lavet, at sikre, at der tilføres adskillige hundrede millioner kroner til dette område, er det lidt vanskeligt at lave det regnestykke. Det

vil jeg altså fastslå, også selv om det er blevet halvsent.

(Kort bemærkning).

Lene Jensen (S):

Der er jo ikke noget som at bruge en onsdag aften på at diskutere sektorforskningens økonomi. Jeg vil bare understrege, at noget af den diskussion, vi netop har haft her i aften, handler om basismidlerne. Den handler om sektorforskningens basismidler, og jeg vil endnu en gang godt annoncere, at det bliver et emne, som vi vil interessere os særdeles meget for.

Da jeg nu alligevel har 30 sekunder tilbage, vil jeg også sige, at jeg er vældig glad for signalet om, at vi har god tid til det her.

Da ministeren var så venlig at henvise til, at han da selv mener, at det er en forbedring, der ligger i det her lovforslag om bestyrelsen og uafhængigheden i forhold til, hvordan det er i gældende praksis, vil jeg bare stiltørdigt sige, at jeg synes, ministerens intentioner er en klar forbedring i forhold til, hvordan det ser ud nu.

Jeg er bare lidt i tvivl om, hvorvidt det også helt præcist er det, der kommer ud af det her lovforslag, men det er jo det, vi skal bruge den kommende proces til at finde ud af i fællesskab. Derfor er jeg glad for tilsagnet om, at vi har god tid.

Kl. 21.05

Formanden:

Så er det miljøministeren.

Miljøministeren (Hans Christian Schmidt):

Jeg skal gøre det meget kort, for det er jo et lille lovforslag, som omhandler en udskillelse af Kort- og Matrikelstyrelsens sektorforskningsaktiviteter, og det er jo en konsekvens af lovforslaget om sektorforskningsinstitutioner.

Formålet er at adskille de administrative funktioner i Kort- og Matrikelstyrelsen fra sektorforskningen. I konsekvens heraf er det så hensigten – det var der et par kommentarer om – at den seismiske tjeneste og den seismologiske sektorforskning overføres til Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse. Jeg vil bare sige, at det kan ske, så snart det her lovforslag er vedtaget og de praktiske forhold er på plads.

Så er det lidt anderledes, som det også blev nævnt, når det drejer sig om den geodætiske sektorforskning. Årsagen hertil er, at etablering af et dansk rumcenter for tiden er under overve-

jelse, og det kan så være en mulighed at knytte den geodætiske sektorforskning hertil. Den anden mulighed er jo, at Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse får den tilknyttet. Men først når resultaterne af overvejelserne om etablering af et sådant center er afsluttet, tages der stilling til, hvor den geodætiske sektorforskning skal placeres.

Derfor er det, at jeg kommer frem til at sige, at lovforslaget er udformet sådan, at loven kan træde i kraft, før der kan tages stilling til placering af den geodætiske sektorforskning. Den seismiske tjeneste og den seismologiske sektorforskning vil dermed kunne flyttes, så snart det er praktisk muligt. Når det så senere kan besluttes, hvor den geodætiske sektorforskning skal flyttes hen, vil jeg ifølge lovforslagets § 2 være bemyndiget til at ophæve forslagens § 2 a, der jo fastslår, at Kort- og Matrikelstyrelsen skal udføre geodætisk sektorforskning.

Jeg ser selvfølgelig frem til behandlingen af forslaget, og jeg håber, at vi kan få en hurtig behandling. Jeg vil i hvert fald gerne stille mig til rådighed.

Jeg vil så lige afslutningsvis, idet jeg jo er blevet inddraget i debatten af en af de tidligere ordførere, uden at det sådan set var om mit lovforslag, sige, at det nok skyldes en lille fejltagelse, at man kom til at nævne, at en minister – jeg tror, det var miljøministeren – skulle have forhindret DMU i at komme til nogle møder.

Det er selvfølgelig sådan, at de spilleregler, der er, når ministeriets embedsmænd deltager i møder, som afholdes af udvalg, følges, og så deltager ministeren også. Det gælder miljøministeren, som det gælder andre ministre. Men hvis man vil lave en høring, hvor DMU kommer til stede, kan man bare lave en høring, bare ikke når det foregår som et almindeligt miljøudvalgs-møde.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Når jeg inddrog det eksempel med DMU og ministerens håndtering af det, var det, fordi det er et meget godt eksempel på, hvor det kan gå galt, hvis man ikke har en armslængde i forhold til det, der handler om sektorforskningsinstitutioners ret til selvstændigt at tage stilling til, hvordan de vil offentliggøre deres resultater, holde fast ved, at de vil offentliggøre dem under alle omstændigheder, og deltage i aktiviteter, der klart har en karakter, hvor man kan sige, at de

bruger deres kvalifikationer til at analysere og videregive de informationer.

Når det gik galt, gik det jo galt, fordi regeringen internt har nogle retningslinjer, som Folketinget ikke har været blandet ind i og ikke er blandet ind i, som får en konsekvens for, hvordan sektorforskningsinstitutionen DMU kan agere.

Jeg vil sige, at hvis nogen havde spurgt mig for 2 år siden, ville jeg aldrig have troet, at det her kunne ske. Så ville jeg have troet, at det mere havde handlet om, at man sagde, at den undersøgelse vil man ikke have offentliggjort, fordi den strider mod den linje, vi kører på området i øjeblikket. Det har der jo været eksempler på under tidligere regeringer.

Det gør det bare særlig vigtigt for os, at vi er opmærksomme på, hvor det er, man virkelig skal holde armslængdeprincippet, så vi ikke risikerer, som vi gjorde i foråret, at få blandet regeringens interne retningslinjer sammen med, hvad vi har adgang til at få af informationer fra sektorforskningsinstitutionen. Der var jo ikke tale om et politisk debatmøde, men om et lukket seminar. Derfor synes jeg faktisk, at det var meget rimeligt at fremhæve det.

(Kort bemærkning).

Miljøministeren (Hans Christian Schmidt):

Nu skal vi ikke tage en lang debat om det igen. Jeg vil kun sige, at når man er en del af et ministerium, synes jeg, det er rimeligt, at man behandler alle lige.

DMU er altså stadig væk under instruktionsbeføjelser, og det vil sige, at når det er et miljøudvalgsmøde, hvori det afholdes, må der være de samme spilleregler som for resten af ministeriet, nemlig at ministeren er til stede. Jeg forstår udmærket, at fru Anne Grete Holmsgaard kan have den holdning, at hun er uenig i de regler. Men det er bare min opgave at sørge for, at der gælder de samme regler for alle ministeriets embedsfolk. Det var det, der skete.

Kl. 21.00

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslagene overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslag nr. L 19 henvises til Udvalget for Videnskab og Teknologi, og at lov-

forslag nr. L 14 henvises til Boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 23. oktober 2003, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvide til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 21.11

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.